

**FAMILIELEDEN
EREN HUN HELDEN**

BLOEDSTOLLENDE VERZETSFJETSTOCHT HERDACHT

Op 23 januari 1945 ondernemen twaalf verzetsmannen een gevaarlijke fietstocht dwars door bezet Noord-Holland. In de vroege morgen fietsen zij naar Zaandam met zware zakken en tassen vol zenderonderdelen en springstof. 75 jaar later fietsten familieleden en bekenden de rit opnieuw. "Het maakt de geschiedenis invoelbaar."

De lucht is nog inktzwart als twaalf boerenjongens zich op 23 januari 1945 om vijf uur 's morgens verzamelen voor de boerderij van de latere politicus Sicco Mansholt in Middenmeer. Hun fietsen zijn bepakt met zware zakken en tassen vol springstof en zenderonderdelen. Die zullen zij afleveren bij papierfabriek Hellema Verpakkingen in Zaandam. Johan Hellema zal er vervolgens voor zorgen dat de goederen bij het hoofdkwartier van de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten (NBS) in Amsterdam terechtkomen. De lading is afkomstig uit containers die de Engelse luchtmacht sinds september 1944 in West-Friesland dropt. De Engelsen willen de NBS bewapenen en voorzien van zenderapparatuur om contact te houden met Londen. Een deel van Nederland is bevrijd, maar boven de grote rivieren is de strijd nog niet voorbij.

IJSKOUDE TOCHT IN HONGERWINTER

Het vervoer van deze geheime goederen ging normaal gesproken over water met tuindersvletten en beurtschepen. Maar in de koude Hongerwinter is het water dichtgevroren. De mannen besluiten daarom per fiets te gaan. Dat valt

Geert Koekoek.

niet op; veel mensen zijn onderweg op zoek naar voedsel. Toch is de tocht allerm minst ongevaarlijk. De twaalf twintigers hebben allemaal een Remington 11 mm-pistool op zak. Om geen aandacht te trekken, rijden ze twee aan twee op vijftig meter afstand van elkaar.

MOORDEND TEMPO

De temperatuur komt die januaridag niet boven het vriespunt. Een snijdende zuidoostenwind jaagt langs hun gezicht. De wegen zijn spiegelglad en door sneeuw nauwelijks begaanbaar. Sommigen vallen, anderen krijgen een lekke band die zorgt voor oponthoud. Voorop rijdt de gids, Adrie de Graaf. De jongens kunnen zijn tempo bijna niet bijhouden.

MET DUITSCERS DE PONT OP

Hun 55 kilometer lange tocht voert van Middenmeer naar Lambert-schaag, Spanbroek, Avenhorn, door de Beemster langs Beemsterdijk, Spij-

De fiets was in WOII een veelgebruikt vervoermiddel dus een groepje fietsers viel de Duitsers niet echt op.

kerboor, Oostknollendam en Wormerveer naar het woonhuis van Johan Hellema in Koog aan de Zaan. Geert Koekoek (99) herinnert zich nog hoe ze in Spijkerboor bij het pontje aankwamen en de groep in tweeën moest worden gedeeld, omdat ze niet als geheel konden worden overgezet. "We moesten lang wachten voordat de veerbaas weer onze kant op kwam. Ook Duitsers wachtten daar om overgezet te worden." Na veel ontberingen en hindernissen komen de twaalf mét de lading veilig aan. Hellema ont-haalt ze met koffie en koek.

Johan Hellema.

HET KOSTTE JOHANS LEVEN

Piet Hellema (90), zoon van Johan Hellema, was destijds zeventien jaar en zat op school toen zijn vader de fietsers bij hun thuis ontving. "Hoewel mijn vader mij er niets over vertelde, kwam ik er later wel achter. Ik wist dat mijn vader wapens vervoerde in een schip met een dubbele bodem. Het was zijn eigen idee. Ik hielp hem daarbij. Op school gingen de wildste verhalen rond, maar ik moest mijn mond stijf dichthouden, wat weleens moeilijk was. Mijn vader vertelde me niet te veel. Hoe minder ik wist hoe veiliger." Drie maanden voor de oorlog werd verzetsstrijder Johan Hellema op 48-jarige leeftijd tijdens een ontsnappingspoging doodgeschoten bij Obdam. Hij is begraven op Nationaal Ereveld Loenen.

GEREFORMEERDE BOERENFAMILIES

Anita Blijdorp (59), nicht van de fietsers Geert Koekoek en Jan Blijdorp, verdiepte zich de afgelopen jaren in de wapentransporten en de distributie in de Wieringermeer en West-Friesland. "Mijn ooms kwamen, net als

de andere jongens uit de verzetsgroep, uit boerenfamilies. Deze gezinnen vestigden zich in de jaren dertig als pioniers in het agrarisch gebied en kenden elkaar goed. Ze waren gereformeerd en gingen naar dezelfde kerk. Dat schiep een band en wederzijds vertrouwen, waardoor ze nauw samenwerkten in het verzet." Lange tijd werd in het gezin Blijdorp weinig over de oorlog gesproken. "Ik wist alleen dat oom Jan en Geert mee hadden gedaan in het verzet. Daarmee was de kous af. Ze hadden de oorlog achter zich gelaten. Jan Blijdorp is in 1950 naar Canada geëmigreerd en vijftien jaar later omgekomen bij een verkeersongeluk. Ik heb hem nooit gekend. Toen zijn kinderen meer wilden weten over hun vader, groeide bij mij ook weer de belangstelling voor het verleden." Jan Blijdorp deed in 1945 in zijn dagboek verslag van de fietstocht. Anita las dat met interesse. "Met de kaart erbij keek ik waar ze gereden hadden en wat er was gebeurd. Dat verslag heb ik in de juiste context geplaatst en aangevuld met authentieke bronnen, zoals notities, foto's, kaarten, persoonsbewijzen, terugblikken en andere officiële documenten." Dat leidde tot het boek 'Verslag van de Wapen- en voedseltransportgroep Wieringermeer 1944/45'.

EERBETOON AAN DE MOEDIGEN

Om de fietstocht door de verzetsgroep te herdenken, hebben enkele familieleden en bekenden de route op 23 januari 2021 opnieuw gefietst. "Door de coronamaatregelen konden we er geen evenement van maken. Maar omdat je ook alleen of twee aan twee op afstand van elkaar kunt fietsen, was het mogelijk de tocht veilig te volbrengen", vertelt Anita. "Op deze manier wordt invoelbaar hoe het destijds moet zijn geweest. Het is een eerbetoon aan degenen die in de oorlog hun nek hebben uitgestoken." ■

Spijkerboor in de oorlog. Langs deze huizen fietsten de verzetsstrijders op hun 55 kilometer lange rit.

**'MIJN VADER VERTELDE ME NIET VEEL;
HOE MINDER IK WIST, HOE VEILIGER'**

Geïnteresseerd in het boek? Stuur een mail naar anitablijdorp@gmail.com
Prijs: € 15 (exclusief verzendkosten).
Meer informatie over de fietsroute:
fietsenaardezwaan@gmail.com